

Lezing juryvoorzitter Boutellier

Uitreiking Hein Roethofprijs 31 oktober 2011

Nieuwe Kerk Den Haag

Mijnheer de staatssecretaris, genomineerden en genodigden, dames en heren,

Het is mij een eer en genoegen vandaag de feestelijke bijeenkomst rond de uitreiking van de Hein Roethofprijs 2011 te mogen leiden. Ik doe dat voor de derde keer als voorzitter van de jury, maar het is al de 25e keer dat dit gebeurt. Ik stond bij de eerste keer ergens achter in de zaal en nu mag ik er vóór staan. Het is voor mij dan ook dé gelegenheid om mijn vlinderdas uit de kast te halen. Ik doe dat ter ere van de eerste voorzitter van de Hein Roethofprijs, professor Hoefnagels, die altijd een vlinderdas droeg.

Ik zei het zojuist al, het is vandaag een gedenkwaardige dag omdat het de 25ste keer is dat de Hein Roethofprijs wordt uitgereikt. Een jubileum om trots op te zijn. Want in die 25 jaar heeft de jury vele projecten voorbij zien komen die op een effectieve wijze een bijdrage hebben geleverd aan criminaliteitspreventie en maatschappelijke veiligheid. Met veel betrokken en bevroegen projectmedewerkers, net zoals u. Laten we hopen dat we de komende 25 jaar zeker zoveel goede projecten mogen beoordelen.

De prijswinnaar van dit jaar zal worden bekendgemaakt door staatssecretaris Teeven van het ministerie van Veiligheid en Justitie. De staatssecretaris gaat ook al wat langer mee op terrein van criminaliteit, overlast en anti-sociaal gedrag. Het is echter het voorrecht van de juryvoorzitter om zijn licht te laten schijnen over criminaliteitspreventie en het bevorderen van maatschappelijke veiligheid.

Het lijkt me nuttig om voor de gelegenheid de naamgever van de prijs nog eens in herinnering te roepen: Hein Roethof. Hij nam als kamerlid van de Partij van de Arbeid (voordien was hij lid van de VVD) het initiatief om meer werk te maken van wat toen genoemd werd 'de kleine criminaliteit'. Hij werd voorzitter van een commissie die een landelijke aanpak van criminaliteit ontwikkelde. Dat was toen volkomen nieuw. Terwijl de criminaliteit in die jaren sinds 1960 al zo ongeveer was vertienvoudigd.

Criminaliteit, daar dacht men vaak maar liever niet over. En praten erover deed je in het café. Maar Roethof vond dat dat anders moest: de kleine criminaliteit was de pan uitgerezen en politie en justitie konden het maar nauwelijks bijbenen. Vanaf die tijd is het hard gegaan. Ik klok wel eens het journaal en moet dan constateren dat soms meer dan de helft van de tijd besteed wordt aan criminaliteit en veiligheid. Het zijn favoriete onderwerpen geworden in de media, in de politiek en inderdaad, nog steeds, in de kroeg.

Alsof er niets gebeurd is. Maar er is juist heel veel gebeurd, ook in preventieve zin. Ik noem willekeurig zaken als controleurs in de tram (die waren er toen niet), vandalismebestendig straatmeubilair, stadstoezicht in de grote steden, straatcoaches in de probleemwijken, interventieteams voor probleemgezinnen, keurmerken en registratiesystemen. Zo kan ik nog wel even door gaan. Nederland is steeds meer ingesteld geraakt op het aanpakken en voorkomen van criminaliteit, overlast en anti-sociaal gedrag.

Is het dan nooit genoeg? Ik zou zeggen 'dat hangt ervan af'.

Ik zal nu niet een ingewikkeld verhaal gaan houden over toename en afname van cijfers over de jaren en per delict. Criminaliteit wordt niet ervaren in cijfers, maar veroorzaakt leed, verdriet, boosheid en soms jarenlange ellende. Dat valt nooit helemaal te voorkomen - daar zullen mensen mee moeten leren leven. Maar burgers willen wel het gevoel hebben dat er alles aan gedaan is. En dat gevoel lijkt bij veel burgers te ontbreken. Velen kijken dan in de eerste plaats naar justitie en politie; zij moeten de problemen maar oplossen. Zij zijn er toch voor de veiligheid?!

Nou eigenlijk niet. We vragen ook niet van chirúrgen om Nederland gezonder te maken. Gezondheid is de eigenschap van een vitale bevolking, die goed eet en veel beweegt. Op dezelfde manier is veiligheid geen kwestie van het stafrecht. Het is een eigenschap van een vitale bevolking die goed leeft en veel naar elkaar omkijkt. Positief en negatief; zorgzaam en corrigerend. Dat inzicht is van het begin af aan de inzet geweest van de commissie Roethof en de naar hem vernoemde Roethofprijs.

Een goed levende en naar elkaar omkijkende bevolking is immers geen vanzelfsprekendheid. Daar moet concreet en hard aan gewerkt worden. Misschien in deze jaren wel meer dan ooit. Onderzoek leert dat burgers vaak tevreden zijn over hun eigen leven, maar zich

zorgen maken over de samenleving als geheel. Zij willen zich wel inzetten voor concrete zaken, voor onderwerpen waarbij ze het gevoel hebben dat ze er toe doen. Daarbij willen ze zich wel geruggeleund voelen door de professionals en de organisaties, door de politie en de gemeente.

Men wil niet het gevoel hebben er alleen voor te staan.

Tegen die achtergrond heeft de jury weer met genoeg kennis genomen van de vele projecten die zijn ingediend voor de prijs. Ze vormen een prachtige staalkaart van initiatieven en innovatieve strategieën om criminaliteit te voorkomen en de straten veiliger te maken. Daarbij valt op dat er veel wordt samengewerkt tussen burgers, politie en andere professionals. Tegelijk constateren we hoe moeilijk het is om samenwerking slagvaardig en duurzaam te doen zijn. Samenwerking veronderstelt dat iedereen wat moet meegeven vanwege een hoger gemeenschappelijk doel. Een beetje inschikken en willen delen: tijd, energie, informatie; successen en teleurstellingen.

Criminaliteitspreventie is zo gezien doelgericht bijdragen aan een veilige samenleving waarin men naar elkaar omkijkt - zorgzaam en corrigerend - en daar dan ook wat voor over heeft. Daarop hebben we een keur van projecten mogen beoordelen.

Dames en heren, voordat ik verder ga stel ik graag de overige juryleden van de Hein Roethofprijs 2011 aan u voor:

- Mevrouw Christophe, landelijk projectleider Huiselijk Geweld van de Nederlandse politie;
- Mevrouw Van Santen, presentator van het AVRO-programma Opsporing Verzocht;
- Mevrouw Lutchman van Common Purpose;
- De heer Huffnagel van de gemeente Den Haag;
- En de heer Westerman van het Verbond van Verzekeraars.

Ook dit jaar heeft de jury weer gesteund op het goede secretariaat van mevrouw Pols van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid.

Dames en heren, de jury van de Hein Roethofprijs heeft dit jaar 41 inzendingen ontvangen en heeft besloten daarvan vijf projecten te nomineren voor de Hein Roethofprijs 2011. We hebben daarbij opnieuw als criteria gebruikt dat de oplossing in eigen kring wordt

gezocht, dat er samenwerking bestaat tussen verschillende partijen, dat er concrete resultaten zijn behaald zonder de leefbaarheid aan te tasten, dat de aanpak ook elders in Nederland toepasbaar is en dat het project continuïteit belooft.

Deze vijf genomineerde projecten hebben in ieder geval elk al 5.000 euro gewonnen. Vanmiddag zal een van deze vijf daar nog eens vijftienduizend euro bij krijgen plus een prachtig beeldje dat speciaal voor de winnaar van de Hein Roethofprijs van dit jaar door de kunstenares Helen Ferdinand is vervaardigd.

De genomineerde projecten van 2011 zijn op volgorde van binnenkomst bij de jury:

- “Mentorproject Goal” van de gemeente Amsterdam en Radar Advies;
- “Project Serviliusstraat / Campus Servilius” van de wooncorporatie Wonen Limburg en gemeente Weert;
- “Community Oriented Policing” van de politie Gelderland-Midden;
- “Project Roercenter” van de gemeente Roermond;
- en het project “Nazorgplan Overvallen” van Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing Amsterdam-Amstelland.

De projecten zullen zich zo aan u presenteren. Maar eerst wil ik het woord geven aan de winnaar van de Hein Roethofprijs van verleden jaar: de heer Rasenberg van het project “Kleurkracht Escamp / rolmodellen” van bureau Berensteinlaan van de politie Haaglanden en de gemeente Den Haag. Hij gaat ons vertellen wat er met het prijzengeld van € 20.000,-- is gebeurd en hoe 't ze verder is vergaan na het winnen van de prijs.

Dames en heren, elk jaar zitten er tussen de vele inzendingen projecten die weliswaar niet in aanmerking komen voor een nominatie, maar waarvan de jury toch meent dat ze bijzondere aandacht verdienen. Ook dit jaar weer. En dan hebben we het over het project “College Hillesluis” van de stichting College Hillesluis.

Dit project in de Rotterdamse wijk Hillesluis richt zich op het creëren van (bij)banen waarin jongeren met een maatschappelijke achterstand zich stapsgewijs kunnen ontwikkelen. Jongeren zetten zich in, vaak voor publieke werkgevers, en bouwen zo hun CV. Bovendien zijn er voor hun op maat gemaakte trainingen. Uiteindelijk verlaten de deelnemers het traject met een relevant CV, een ruim pakket aan vaardigheden, zelfvertrouwen en trots. Van de eerste lichting deelnemers is 90% naar een opleiding of werk geleid en is niemand meer in aanraking geweest met de politie. Graag wil ik de vertegenwoordiger van College Hillesluis, de heer Weeink, vragen naar voren te komen.

En dan nu de eerste van de vijf genomineerde projecten van 2011. In volgorde van binnenkomst bij de jury, voeg ik er volledigheidshalve toch nog maar een keer aan toe. Mag ik de heer Ramadan van Radar Advies verzoeken naar voren te komen om het “Mentorproject Goal” aan ons te presenteren?

Jongeren helpen aan een startkwalificatie, opleiding, werk en afscheid laten nemen van crimineel gedrag; dat is het doel van Mentorproject Goal van de gemeente Amsterdam en Radar Advies. Jongeren worden begeleid door vrijwilligers die hen het goede voorbeeld kunnen geven. Ze werken samen aan het vinden van werk of een opleiding, een betere band met de ouders en het weerstaan van verleidingen van criminaliteit. Daarbij wordt ook verder dan alleen de eigen wijk gekeken. Inmiddels hebben bijna 4000 jongeren een mentor gekregen en is bekend dat de uitval slechts achteneenhalf procent is.

Een nominatie waard, meent de jury.

Ik feliciteer u dan ook van harte met uw nominatie voor de Hein Roethofprijs 2011.

De tweede nominatie is het project “Serviliusstraat / Campus Servilius” van wooncorporatie Wonen Limburg en de gemeente Weert. Ik verzoek de heer Neijns naar voren te komen en dit project te presenteren.

Het wegnemen van overlast, onveiligheid, vervuiling en criminaliteit in het complex Serviliusstraat in Weert; dat is de doelstelling van dit project. Het complex staat al jarenlang bekend als probleemcomplex door de vele drugsverslaafden en daklozen. Inmiddels is er veel veranderd en zijn dreigingen stap voor stap omgezet naar kansen. Sport en culturele activiteiten staan daarbij

centraal, evenals de huisvesting van nieuwe doelgroepen, zoals gemotiveerde jongeren en topsporters. Bovendien kreeg zorg hulpverlening de nodige aandacht. Inmiddels is er een veilige en stabiele woonomgeving gecreëerd. Bewoners voelen zich beter en kinderen spelen weer op straat. Overlastincidenten en geweld- en vermogensincidenten zijn substantieel gedaald. Een nominatie zeker waard. Van harte gefeliciteerd met uw nominatie

En dan nu het derde genomineerde project: het project “Community Oriented Policing”, van de politie Gelderland-Midden. Wil de heer Lieskamp naar voren komen?

Het terugdringen van winkeldiefstal en het verminderen van alcoholoverlast en het daarbij horende jongerengeweld in winkel- en horecagebieden is het doel van Community Oriented Policing (COP). Er is gekozen voor een integrale aanpak waarin verschillende partners met elkaar samenwerken. Op deze wijze is er een nieuwe werkwijze voor vroegsignalering en mogelijke interventies voor toezichthouders en winkeliers ontwikkeld en zijn ze daarin getraind. En met resultaat. Community Oriented Policing heeft voor een afname van winkeldiefstal met 40% gezorgd en een afname van het aantal geweldsdelicten in de binnenstad met 15%. Van harte gefeliciteerd met uw nominatie voor de Hein Roethofprijs.

We zijn toe aan het vierde genomineerde project: het project “Roercenter” van de gemeente Roermond. Ik verzoek mevrouw Somers naar voren te komen om dit project toe te lichten.

De gemeente Roermond wilde een einde maken aan de overlast en problemen bij het overdekte winkelcentrum Roercenterplus, de daarbij gelegen woonflat en een parkeergarage. Er is voor gekozen de problematiek gezamenlijk op te pakken. Allereerst werd begonnen met het aanstellen van een winkelstraatmanager als vast aanspreekpunt voor de winkeliers. Er zijn schoonmaakacties in het winkelcomplex, de directe omgeving en het appartementencomplex uitgevoerd. Ook zijn er huisregels opgesteld en is de parkeergarage vaker bemand. Dit samenhangende pakket van maatregelen heeft ervoor gezorgd dat sfeer in het Roercenter sterk is verbeterd. Bovendien zijn de overlast en criminaliteit gedaald en voelen mensen zich veiliger. Een prima project met concrete resultaten, zo meent de jury. Van harte gefeliciteerd met de nominatie.

En dan nu het vijfde en laatste genomineerde project: “Nazorgplan Overvallen Amsterdam-Amstelland”, van het Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing Amsterdam-Amstelland. Wil mevrouw Van der Ploeg naar voren komen om over dit project te vertellen?

Het Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing wilde een halt toeroepen aan het stijgende aantal overvallen op kwetsbare ondernemingen. Daarbij wordt herhaald slachtofferschap waar mogelijk voorkomen en wordt goede nazorg - zowel psychisch, fysiek als materieel - geboden. Er wordt gekeken of de beveiliging van de ondernemer nog van voldoende niveau is en of er behoefte bestaat aan een gratis veiligheidsscan. Bijna alle bezochte ondernemers geven aan dat ze profijt hebben gehad van het Nazorgplan Overvallen. Inmiddels is het plan uitgerold over de hele regio Amsterdam-Amstelland.

Een nominatie dubbel en dwars waard. Ik feliciteer u dan ook met uw nominatie.

Dames en heren we naderen de feestelijke finale van vanmiddag. Vijf genomineerde projecten, vijf prijzen, waarvan er helaas slechts één de hoofdprijs kan winnen. Het viel de jury niet mee om uit deze prima projecten de uiteindelijke winnaar van de hoofdprijs aan te wijzen: het neusje van de zalm, als het ware.

Ik verzoek de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, de heer Teeven om hier op het podium de winnaar van de Hein Roethofprijs 2011 bekend te maken. En overhandig hem daartoe deze envelop.

Tekst staatssecretaris Teeven

Dames en heren,

Uiteindelijk zijn de volgende elementen voor de jury doorslaggevend geweest:

- Het succesvol creëren van participatie en integratie;
- De betrokkenheid van jongeren bij leefbaarheid;
- De invloed van topsporters in de wijk;
- De tastbare resultaten;
- Het brede samenwerkingsverband;
- En last but not least: er wordt niet gesloopt maar opgebouwd!

Dames en heren, ik heb het genoeg om het project “Serviliusstraat / Campus Servilius” van wooncorporatie Wonen Limburg en de gemeente Weert, uit te roepen tot de winnaar van de Hein Roethofprijs 2011.

En ik verzoek een afvaardiging van Serviliusstraat / Campus Servilius om naar voren te komen en het beeldje met mijn felicitaties in ontvangst te nemen.

Uitreiken beeldje Fotomoment

Dames en heren, graag wil ik u uitnodigen om naar beneden te gaan en gezamenlijk het glas te heffen op de winnaar en de genomineerden van deze vijftiende editie van de Hein Roethofprijs.